

Rács Balázs főtorzsórmester

1908-ban született a Csanád vármegyei Magyarbánhegyesen, egy kisbirtokos család nyolc gyermeke közül negyedikként. Az elemi iskolát kitűnő eredménnyel végezte el, amely után a családi gazdaságban dolgozott, mivel szakmát tanulni nem volt lehetősége. Ő azonban előbbre akarta vinni az életét, ezért 20 évesen önkéntesként bevonult, és a Magyar Királyi 1. Huszárezred II. osztályánál szolgált, ahol lovassági karabélyos kiképzést kapott.

A Hadtörténelmi Levéltárban fellelhető nyilvántartási lap szerint 1930-ban, a Magyar Királyi Csendőrség kötelékébe lépett.

Próbacsendőrként

1933-ban a budapesti 3. lovas tanalosztályon kérte névváltoztatását Racs-ról Rács-ra. A Szegedi V. csendőrkerület kecskeméti szárnyparancsnokságon szolgált. Szolgálati helyei: Fülöpszállás, Helvécia, Szaniszló, Újvidék, Szombathely. Előléptetéseiről pillanatnyilag a következő adatokat ismerjük:

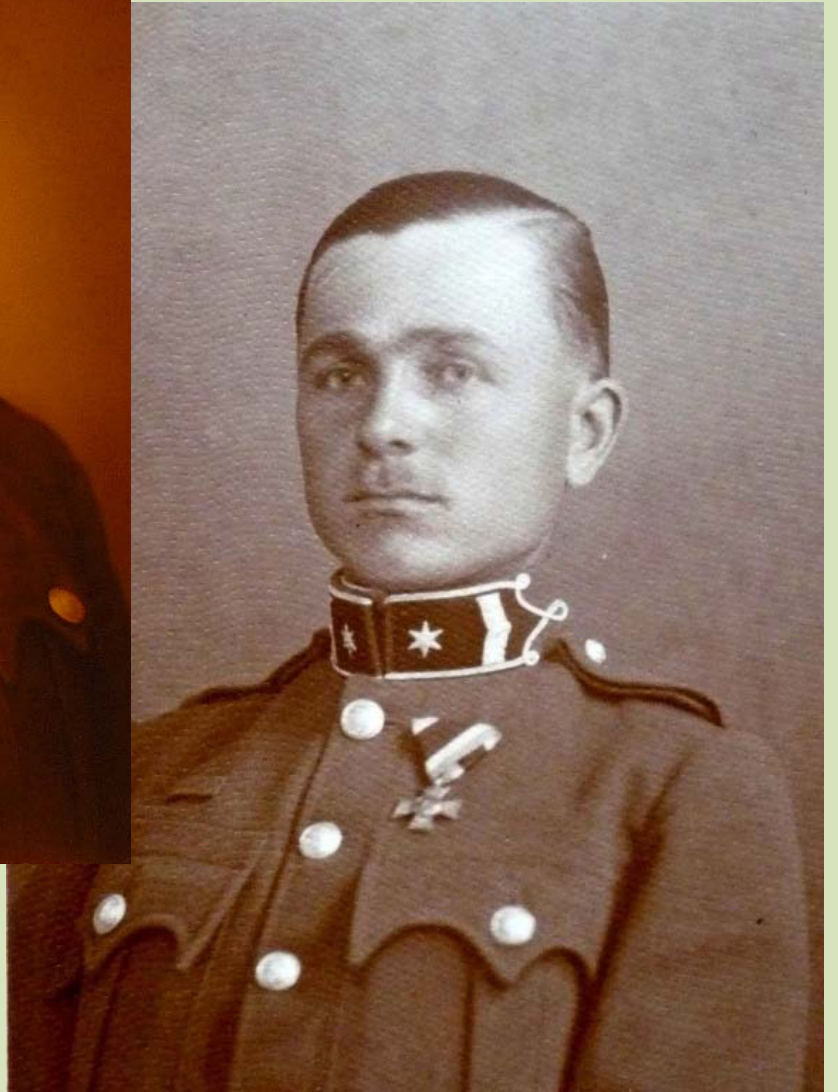
- törzsórmester Csendőrségi Lapok 1942. jún. 1. (360.o.)
- főtorzsórmester Csendőrségi Lapok 1944. jan. 15. (60.o.)

Véglegesített csendőr, kimenőben

**Véglegesített csendőrként,
őrsparancsnokával**

Őrmesterként, bajtársakkal

Amikor már megtehetette, testvéreit anyagilag segítette, kit földvásárlásban, kit továbbtanulásban. 1943-ban kötött házasságot a szülő falujabeli Tóth Ida Máriával.

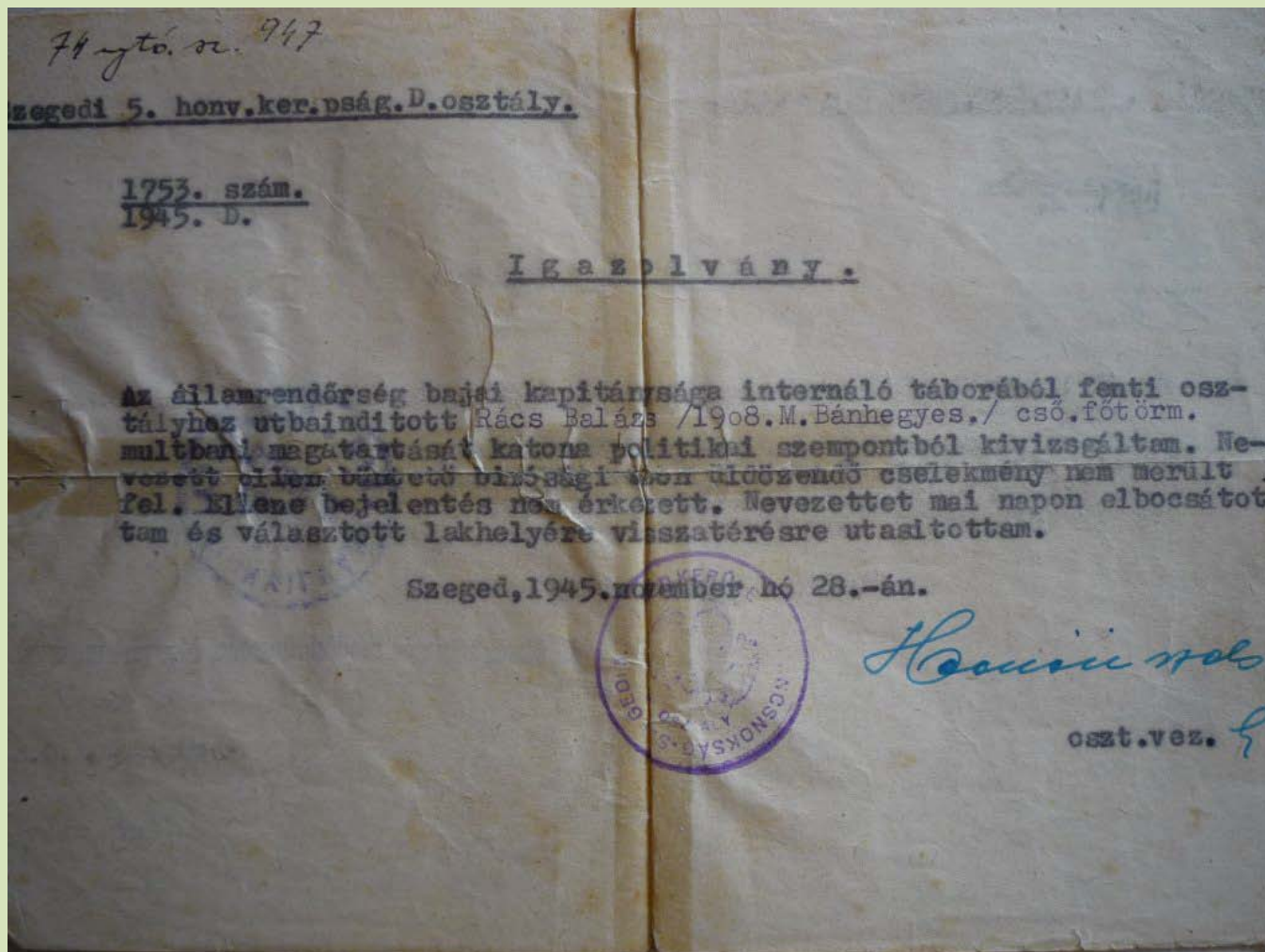

Törzsőrmester, őrsparancsnok, nejével

Ekkor már Újvidéken szolgált. 1944 májusában megszületett első fiuk. Augusztusban felsőbb utasításra elhagyták Újvidéket. Dél-Dunántúlon átvonulva Szombathelyre települtek. Innen 1945 márciusában indultak Németország felé, ahol amerikai hadifogságba estek. A család menekülttáborba került.

1945. november 7-én érkeztek vissza magyar területre, Ágfalvára, ahonnan a bajai internálótáborba szállították, míg a családot úti okmánnyal látták el, és hazautazhattak (1945. november 19.)

A bajai internálótáborból a Szegedi 5. honvéd ker. parancsnokság D osztályának vizsgálata alapján (ellene bejelentés nem érkezett) megkapta az igazolást (lásd alább), és hazatérhetett (1945. december 28.).

A hazatérés után az apai örökségből származó, ill. az 1936-ban vásárolt 7 kh. szántón földműveléssel foglalkozott. 1946. április 2-án megszületett a második fiuk. A szülés után a feleségén eddig föl nem fedezett tüdőbaj tünetei mutatkoztak, és a háború utáni gyógyszerhiány miatt a hosszas kórházi kezelés sem tudott segíteni rajta. A két fiát testvérei támogatásával nevelte. Az ötvenes években sok embernek segített kérvények, beadványok megírásában és egyéb ügyek intézésében.

1951-ben az ÁVH-sok elfogták, és két napig benntartották. Az ekkor kapott kegyetlen verés következtében epilepsziát okozó sérülést szenvedett, és ez haláláig kísérte.

1956 novemberében, az oroszok bevonulása után az összes csendőri szolgálatával kapcsolatos papírját, emléktárgyait és fényképeit, valamint a Csendőrségi Lapok több évfolyamát elégette. A forradalom leverése után az akkor idehelyezett rendőr és egyéb pribékek az összes helybéli volt csendőrt összeszedték, megkínózták, megverték. 1957 márciusában egy éjszaka az akkor helyben lakó pufajkás vezetésével rátörtek az alvó családjára házkutatás címén, ám a kérésre semmilyen engedélyt nem tudtak mutatni, viszont

fel voltak fegyverkezve. A riadt, hálórúhában, mezítláb didergő gyerekeket küldte megfelelő figyelmeztetéssel ellátva, hogy kísérjék a kutatókat. Az eredménytelen házkutatás után, a ház előtt álló, már emberekkel megrakott teherautón elvitték. Körülbelül 2 hét múlva került haza. A kezén és az arcán kívül nem volt rajta ép folt.

1960 januárjában beléptették őt is a termelő szövetkezetbe. 1961-től Budapesten sportpályákon dolgozott pályakarbantartóként. 1967-től nyugdíjba vonulásáig a Kohó- és Gépipari Minisztérium Gazdasági osztályán dolgozott segédmunkásként.

A 14 évi csendőrségi szolgálati idejét nem igazolták. Nyugdíjba vonulása után (1976.) hazaköltözött és itt élt 1988. szeptember 7-én bekövetkezett haláláig.

Rács József (Rács Balázs fia)

1908 Szül. év		NYILVÁNTARTÁSI LAP		6 Szakképzett. száma	
1. Név Rács Balázs			Kat. ig. száma: W: 59059		
2. Anyja neve: Bartha Terézia		3. Szül. éve és helye: Magyarbányhegyes 1908. II. 1			
4. Fegyverneme: lovasság		5. Nyilvántartási csoportja: (Korcsoport) Elo 1/III		6. Rendfokozata: kovács	
7. Katonai szakképzettségének száma		megnevezése		8. Beosztási képzettsége:	
6		lovások.		kovács	
9. Párttagsága: Pártönkivűli		10. Iskolai végzettsége: 6 elemi			
11. Szociális helyzete					
származása		szülei foglalkozása			
Parasz		felszabadulás előtt 27 kas fm		felszabadulás után szőlész	
12. Vagyoni helyzete: 7 kas saját 1 ház		13. Polgári szakképzettsége — nincs jelenlegi foglalkozása: fm.			
14. Első tényleges katonai szolgálatra behíva			15. Szolgálati vagy munkahelye		
mikor?			mettől-meddig		
1928. II. 1			1951. II. 9.		
hová?			hol?		
Kécskémén. 1 honv.			saját földjén Tol gozi? Bányhegyes.		
ki által?					
Huszár. erred.					
16. Szolgálatának rövid leírása:					
<p>Beh: 1928. II. 1. Kécskémén. 1. honv. Huszár erred. le- szerebb. 1929. III. 31. fenti alakulatnál lovasság, kovács helyes kiegészít. kezdett. 1930. I. 1-től 1945. I. 1-ig Debrecen 6. ker. csendőrség máj. erred. 1930. VI. 1-től 37. III. 1-ig Kécskémén. 1. honv. kovács erred. máj. erred. kís. századvezető 1937. VIII. 1-től 1939. III. 1-ig Felsőporab. 1. honv. erred. 1939. III. 1-ig 1942. IV. 1-ig Debrecen 1942. IV. 1-től 1963. II. 1-ig Szaniszló 1953. IV. 1-től 1963. II. 1-ig Győr csendőrség és csendőrségvezető 1945. VIII. 1-től 1945. II. 1-ig Szaniszló 1945. II. 1-ig máj. erred. 1945. II. 1-től 1945. IV. 20. an. foglalkozás erred. 12. 50. fogl.</p>					
17. Lakóhelye: Magyarbányhegyes Kécskémén. 1. honv.					

18. Milyen háborúban vett részt: <i>nem</i>		19. Családi állapota: <i>(nős) öveggel 3 gyermekkel.</i>	
20. Feljegyzések a behívásokról:		21. Feljegyzések a polgári szolgálat során katonai kiképzésről:	
22. Volt-e fogságban:		23. Milyen kitüntetései vannak:	
meddig?	hol?	<i>nincs</i>	
<i>1945-1946</i>	<i>nem</i>		
<i>1946-ig</i>	<i>szovjet zónában</i>		
24. Volt-e büntetve:		25. Feljegyzések az alakulathoz való beosztásról:	
mikor?	miért?	mire?	
<i>1945-1946</i>	<i>nem</i>		
<i>1946-ig</i>	<i>szovjet zónában</i>		
	<i>Égeden</i>		
26. Orvosi vizsgálat eredménye:		27. Feljegyzések a bevonulásról, uyt.-ból való indulásról:	
<i>Égési megbetegedés</i>		A hadifeliségek nyilvántartásából az 1946. évi katonai elzárás miatt.	
<i>alkalmas fegyveres részre</i>		<i>Nórágyi 1946. 01. 23.</i>	
<i>nem</i>		<i>nem</i>	
		31. Külön feljegyzések: <i>16.</i>	
28. Feljegyzés a mentesítésről:			
29. Hol és mikor tett esküt? <i>nem</i>			
30. Ellenőrzés arminia részéről:	<i>Kunágyi</i>	A múlt társaságunkban résztvevők listáján szerepel a neved. Kérlek, vedd ki a nevedet a listából. Köszönöm. <i>Kunágyi</i>	
	<i>1951. 11. 9. in</i>	Aláírások: <i>Kunágyi</i>	

